arise Action for Reducing Inequalities in Education

ARISE

Inicijativa za smanjivanje nejednakosti u obrazovanju

Mapa puta unapređivanja efikasnosti podrške porodicama i deci na lokalnom nivou

Republika Srbija

Beograd, 2023

ARISE

Inicijativa za smanjivanje nejednakosti u obrazovanju

Mapa puta unapređivanja efikasnosti podrške porodicama i deci na lokalnom nivou

Izdavač
Centar za obrazovne politike
Carigradska 21/20, Beograd
cep@cep.edu.rs
www.cep.edu.rs

Za izdavača
Jasminka Čekić Marković

Autori
Članovi Nacionalne platforme za saradnju
u okviru ARISE projekta

Metodologija
Lana Jurko
Iva Perković

Dizajn
Katarina Velan

Ova publikacija pripremljena je uz finansijsku podršku Evropske unije. Stavovi izraženi u njoj ne predstavljaju nužno zvanične stavove Evropske unije.

Sadržaj

Lista skraćenica 1

Projekat „Inicijativa za smanjivanje nejednakosti u obrazovanju“ - ARISE 2

Nacionalni kontekst - pravednost obrazovanja 4

Važnost međusektorske saradnje na lokalnom nivou 7

Metodologija izrade mape puta 10

Mapa puta unapređivanja efikasnosti podrške porodicama i deci na lokalnom nivou 11

Tabela 1. Ciljevi Mape puta 12

Tabela 2. Aktivnosti Mape puta 16

Lista skraćenica

DZ	Dom zdravlja
IRK	Interresorna komisija
Međusektorski tim	Lokalni međusektorski tim za dodatnu podršku porodicama i deci
OCD	Organizacije civilnog društva
CSR	Centar za socijalni rad

Projekat:

„Inicijativa za smanjivanje nejednakosti u obrazovanju“ - ARISE

Inicijativa za smanjivanje nejednakosti u obrazovanju" (engl. Action for Reducing Inequalities in Education – ARISE) je regionalni projekat koji se sprovodi u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Kosovu*, Severnoj Makedoniji, Srbiji i Turskoj, a koji se finansira kroz Instrument pretpristupne pomoći Evropske unije (IPA).

Cilj projekta je pružanje podrške uključivanju učenika niskog socio-ekonomskog statusa (SES) kroz izgradnju nacionalnih i regionalnih partnerstava među organizacijama civilnog društva koje učestvuju u projektu, koja su usmerena ka zagovaranju i konstruktivnom dijalogu o politikama sa nacionalnim vladama, ka podizanju svesti među ključnim akterima u obrazovanju i ka pilotiranju intervencija na nivou škole koje su usmerene na podršku učenicima sa niskim SES-om.

Projekat se bavi uticajem siromaštva na učenike na dva nivoa. Sa jedne strane potrebno je da se kroz obrazovne i politike socijalne i zdravstvene zaštite omoguće dugoročna rešenja za stvaranje jednakosti u obrazovanju, a sa druge strane pilotiranjem intervencija na nivou škole koje su usmerene na podršku učenicima sa niskim socio-ekonomskim statusom obezbeđuju se primeri dobre prakse za kreiranje pomenutih politika.

Kako bi se ostvario uticaj na javne politike na nacionalnom nivou, namera projekta je da uspostavi mehanizam koji će angažovati i povezati relevantne aktere koji se bave pitanjima uticaja siromaštva na obrazovanje i podršku učenicima sa niskim socio-ekonomskim statusom, tačnije, da kreira platformu za razmenu znanja i saradnju – Nacionalnu platformu – u svim zemljama korisnicama projekta.

Nacionalne platforme za saradnju su okupile predstavnike relevantnih institucija i stručnjake – donosioce odluka i kreatore politika, predstavnike škola, organizacija civilnog društva, istraživačkih/akademskih organizacija koje se bave pitanjima siromaštva i socijalne isključenosti, kao i drugih relevantnih organizacija.

Uspostavljanju Nacionalne platforme za saradnju prethodila je izrada Nacionalnog izveštaja o pravednosti u obrazovanju [1].

[1] Dostupno na http://www.cep.edu.rs/public/Nacionalni_izvestaj_za_Srbiju_ARISE.pdf

Nacionalni kontekst - pravednost obrazovanja

Na osnovu podataka koji su dobijeni analizom strateških dokumenata i zakonodavnog okvira, postojećih istraživanja, zatim podataka koji su dobijeni putem upitnika za donosioce odluka koji je sadržao pitanja o pravednosti sistema obrazovanja, socijalne i zdravstvene zaštite, konsultacija sa relevantnim institucijama i stručnjacima, kao i nakon sprovedene fokus grupe i intervjua sa kreatorima politika, direktorima škola, nastavnicima, stručnim saradnicima u školama, učenicima, roditeljima, organizacijama civilnog društva i stručnjacima iz oblasti obrazovanja izrađen je Nacionalni izveštaj o pravednosti u obrazovanju čiji su ključni nalazi predstavljeni u nastavku.

Uticaj socio-ekonomskog statusa (SES) na pravednost i školska postignuća učenika u Srbiji je vidljiv. Iako je pravni okvir dobro uspostavljen i dalje postoje prepreke u primeni. To se vidi na svim nivoima obrazovanja.

U predškolskom obrazovanju stopa obuhvata najveća je u najrazvijenijim opštinama i najvećim gradovima (jedinice lokalne samouprave 1. kategorije). U ovim mestima većina dece upisana je u javne predškolske ustanove. Ove jedinice lokalnih samouprava imaju najveći i stalno rastući broj privatnih predškolskih ustanova. Razlika od 69% u pohađanju predškolskog vaspitanja i obrazovanja između najimućnijeg i najsiromašnijeg kvintila dodatno pogoršava situaciju siromašne dece, među kojom samo 48% kod kuće ima najmanje 3 knjige, u poređenju sa 90% u najbogatijem kvintilu. Deca iz najsiromašnijeg kvintila takođe su ređe uključena u obavezni predškolski program godinu dana pre polaska u osnovnu školu (83%, u poređenju sa 100% u najbogatijem kvintilu) (UNICEF, 2020) [2]. Nastavu u srednjem obrazovanju pohađa 79% najsiromašnijih prema 98% najimućnijih.

[2] UNICEF (2020). MICS6 Multiple Indicator Cluster Survey for 2019, Belgrade: UNICEF

U narednim pasusima sistematizovani su ključni nalazi koji ukazuju na to gde su barijere za učenike niskog SES iako postoji zakonodavni okvir koji je naizgled nediskriminatoran i dodatne mere podrške na svim nivoima.

Ključni nalaz 1: Uticaj siromaštva i nizak SES učenika prepoznati su u zakonskoj regulativi u sektoru obrazovanja kao faktori koji utiču na mnoge aspekte školovanja učenika, međutim, podrška koja se pruža ovim učenicima (posebno na lokalnom nivou) još uvek nije jasno definisana. Takođe postoji preklapanje nadležnosti između sistema obrazovanja i socijalne zaštite. Neka važna pitanja poput obezbeđivanja odeće, hrane, školskog pribora, itd. prepuštena su školama ili lokalnim zajednicama koje često nemaju dovoljno sredstava. Sistemom socijalne zaštite obezbeđuje se materijalna i finansijska podrška, ali osim dečijeg dodatka koji je uslovljen pohađanjem škole, podrška nije povezana sa obrazovnim potrebama. Takođe, mere podrške koje preporučuju interresorne komisije često se ne mogu primeniti zbog nedostatka sredstava na lokalnom nivou. Crveni krst i druge organizacije sa projektnim aktivnostima popunjavaju sistemske nedostatke, ali ovo nije dovoljno niti dostupno svima.

Ključni nalaz 2: Inkluzivno obrazovanje podstaklo je škole i nastavnike da koriste različite metode za zadovoljenje potreba učenika, ali opšti kontekst se nije promenio. Sistem finansiranja obrazovanja je i dalje neosetljiv na razlike između i unutar škola, a stručni saradnici nisu prisutni u svakoj školi sa punim radnim vremenom da bi pružili podršku nastavnicima i učenicima.

Ključni nalaz 3: Porodice niskog SES-a često nisu upoznate sa merama na polju socijalne zaštite, naročito sa dečijim dodatkom, naknadama za pohađanje predškolskog vaspitanja i obrazovanja, novčanom socijalnom pomoći, obrazovnom i neobrazovnom podrškom i nisu upoznate sa svojim pravima i mogućnostima za pomoć.

Ključni nalaz 4: Nizak SES ozbiljno utiče na postignuća i učešće učenika u obrazovanju. SES ima kumulativan efekat na obrazovanje, pa ovi učenici radije biraju profile SSO nego gimnaziju ili se upisuju u profile SSO koji su neatraktivni, bez perspektive na tržištu rada, ali su njima pristupačni. Svi ovi primeri sprečavaju učenike da prekinu krug siromaštva.

Ključni nalaz 5:
Odsustvo funkcionalnog jedinstvenog informacionog sistema prosvete (JISP) sa validnim statističkim podacima povezanim sa drugim informacionim sistemima (sistem socijalne zaštite, zapošljavanje, itd.).

Ključni nalaz 6: Postoji prostor za efikasnije korišćenje podataka prikupljenih tokom spoljašnjeg vrednovanja i samovrednovanja škola tako da se oni koriste za stvarno unapređivanje rada škola umesto u formalne svrhe. Neki podaci pokazuju jaz između rezultata spoljašnjeg vrednovanja i rezultata samovrednovanja škola, što ukazuje na to da škole nisu objektivne u sprovođenju postupka samovrednovanja.

Ključni nalaz 7: Nisko vrednovanje obrazovanja u porodicama niskog SES-a.

Ključni nalaz 8: Inicijalno obrazovanje nastavnika ne pruža budućim nastavnicima kompetencije za rad sa različitim grupama učenika, uključujući rad sa učenicima iz osetljivih grupa.

Ključni nalaz 9: Uticaj pandemije KOVID-19 na pravednost u obrazovanju i nedostatak digitalnih alata i digitalnih kompetencija učenika za učenje na daljinu.

Ključni nalaz 10: Održivost rezultata razvojnih projekata u obrazovanju nije osigurana.

Važnost međusektorske saradnje na lokalnom nivou

Jedna od najvećih prepreka sistemskoj podršci učenicima iz osetljivih grupa jeste neusklađenost nadležnosti različitih sistema: prosveta, socijalna zaštita, zdravlje, lokalna samouprava i druge institucije i organizacije koje mogu biti resurs; njihova nedovoljna povezanost i saradnja na operativnom nivou.

Značaj intersektorske saradnje iako suštinski treba da postoji i na nacionalnom nivou najlakše je posmatrati na nivou lokalnih zajednica. Jedinica lokalne samouprave je nivo na kom se iniciraju, finansiraju i realizuju različite mere kojima se podržava obrazovanje učenika iz osetljivih grupa. Zakonskim i podzakonskim aktima regulisane su funkcije jedinice lokalne samouprave koje imaju posredan ili neposredan efekat na razvoj i implementaciju mera podrške, a neke od najvažnijih funkcija su obezbeđivanje uslova za rad interresornih komisija i obezbeđivanje materijalnih sredstava za decu iz osetljivih grupa po različitima osnovama.

Iako postoji nacionalna regulativa, mnoge mere opisane su kao mogućnost JLS da neke mere sprovode, ali ne i kao obaveza. Nedavno mapiranje politike otkrilo je da je na primer, uprkos velikoj potrebi da se romsko stanovništvo integriše u obrazovanje, podrška romskim učenicima na lokalnom nivou koju pružaju lokalne samouprave oskudna (SIPRU, 2020)[3].

Na primer, među 116 jedinica lokalne samouprave koje su doprinele mapiranju (od ukupno 174) samo:

- 9 je davalo stipendije za srednjoškolce, a 6 za studente,
- 34 su obezbedile sredstva za besplatne udžbenike za romske učenike.

Oko polovine analiziranih opština finansiralo je troškove prevoza romskih učenika osnovnih škola (69 jedinica lokalne samouprave) i školske obroke romskih učenika (54 jedinice lokalne samouprave).

[3] SIPRU (2020). Overview of data of cities and municipalities about measures of social inclusion of Roma in 2020. Beograd: Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva

Analize kapaciteta JLS za pružanje podrške rađene za potrebe drugih projekata dale su nekoliko važnih nalaza [4]:

- Određene JLS koje su spadaju u 4. kategoriju po stepenu razvijenosti imaju smanjene kapacitete za podršku učenicima pod rizikom zbog rasprostranjenog siromaštva i nerazvijenosti.

- Čak i ove JLS razvijaju, ili su razvijale, mere koje imaju za cilj unapređivanje socijalnog položaja najugroženijih grupa stanovništva sa njihovog područja što ukazuje na razvijenost svesti o važnosti podrške osetljivim grupama, što je dobra osnova za dalji razvoj ovih mera i poboljšanja dobrobiti učenika.

- Mehanizmi za monitoring i evaluaciju planiranih i sprovedenih mera nedostaju, što nije isključivo odlika stanja strateških/akcionih dokumenata na lokalnom nivou, već je čest slučaj i na nacionalnom nivou.

- JLS vrlo često nisu na vreme uspele da donesu i učine javno dostupnim dokumente koji se odnose na sprovođenje različitih mera podrške u datom vremenskom trenutku, iako su takva dokumenta razvijale za prethodni period.

- Veliki broj razvijenih dokumenata analiziranih JLS istekao je 2019. godine a nova, prema javno dostupnim podacima, nisu još uvek razvijena.

- Finansiranje različitih sektora i usluga od strane JLS je samo delimično transparentno.

Saradnja škole i lokalne sredine ogleda se u tome da porodice, škola i zajednica rade zajedno i stvaraju mrežu zajedničke odgovornosti za uspeh učenika. Ovakav pristup doprinosi opštoj dobrobiti, ali i osnažuje kapacitete škola da podrže svoje učenike. Da bi ta podrška bila efektivna i efikasna potrebno je uspostaviti koordinaciju svih aktera i njihovo delovanje zasnovati na proceni potreba korisnika.

[4] COP (2021). Analiza kapaciteta i trenutnog stanja jedinica lokalnih samouprava za pružanje podrške učenicima pod rizikom na osnovu javno dostupnih podataka, neobjavljeno

Za objektivnu procenu potreba potrebni su podaci i analitički kapaciteti na nivou JLS koji kako smo pomenuli često nedostaju.

Imajući sve prethodno navedeno u vidu, članovi Nacionalne platforme saglasili su se da je jedan od mehanizama koji je potrebno uspostaviti Međusektorski tim koji bi obuhvatio sve važne aktere, od zaposlenih u samim LS, u školama i školskim upravama, preko zaposlenih u centrima za socijalni rad, domovima zdravlja, predstavnika nevladinih organizacija koje se bave podrškom osetljivim grupama, do roditelja učenika.

Glavni zadaci Međusektorskog tima bi bili da prikuplja i analizira dostupne podatke iz različitih sektora i skupštini JLS predlaže targetirane dodatne mere za podršku porodicama i deci, obezbeđuje koordinaciju aktivnosti na lokalu i osigura praćenje i transparentnost sprovođenja lokalnih politika.

Dodatno, predložene aktivnosti su u skladu sa Strategijom razvoja obrazovanja i vaspitanja u Republici Srbiji do 2030. godine, koja predviđa uspostavljanje intersektorske saradnje i formiranje zajedničkih tela kao načina za sprovođenje mera koje zahtevaju saradnju različitih ministarstava i institucija.

Metodologija izrade mape puta

Od osnivanja Nacionalne platforme organizovano je pet sastanaka i više onlajn konsultacija. Na prvim sastancima članovi su definisali koji bi to mehanizam na lokalnom nivou mogao da se uspostavi, a da ponudi odgovor na raznovrsne izazove koji su specifični za svaku JLS. Umesto fokusiranja na jednu politiku ili meru podrške procenjeno je da je JLS potrebnije da imaju sposobnost za sagledavanje potreba na osnovu dokaza i strateško planiranje nego da se radi na uspostavljanju konkretne mere podrške (npr. ishrana, prevoz itd.).

Na osnovu formi koje su ujednačene na nivou projekta na narednim sastancima članovi su radili na Ciljevima i Aktivnostima kao elementima mape puta. Mapa puta je dinamičan i strateški dokument koji ne sadrži konkretne rokove ali definiše rezultate i definiše ciljeve, na koji način se oni mogu ostvariti kao i nivo prioriteta kako bi implementacioni partneri mogli da fokus usmere adekvatno na određene zadatke.

Mapa puta takođe ukazuje i na podelu uloga i odgovornosti i pretpostavlja da uvek može doći promene na mikro nivou u JLS pa zato ne definiše sve aktere konkretnim imenom institucije/organizacije ili pojedinca već pre nadležnostima koje ima.

Formulisanje Ciljeva i Aktivnosti prošlo je više revizija i nakon usvajanja konačne verzije od strane Nacionalne platforme u Mapu puta su integrisani i komentari partnerskih organizacija na projektu koji osiguravaju da je Mapa puta razumljiva, operacionalna i da je moguće realizovati je.

U nastavku se nalazi **Mapa puta unapređivanja efikasnosti podrške porodicama i deci na lokalnom nivou** koja je razvijena od strane članova Nacionalne platforme.

Mapa puta unapređivanja efikasnosti podrške porodicama i deci na lokalnom nivou

Tabela 1. Ciljevi Mape puta

Opšti cilj: Unapređena efikasnost dodatne podrške [5] porodicama i deci kroz uspostavljanje lokalnih međusektorskih timova u nadležnosti jedinica lokalnih samouprava

Specifični cilj 1: Unapređene lokalne politike i mehanizmi za podršku porodicama i deci na osnovu dokaza i podataka

Specifični cilj 2: Unapređeni kapaciteti na lokalnom nivou za prikupljanje i analizu podatka i dokaza bitnih za podršku porodicama i deci

Specifični cilj 3: Osigurana transparentnost i efikasnost rada međusektorskog tima za koordinaciju sprovođenja dodatne podrške porodicama i deci

[5] Dodatna podrška u ovom dokumentu označava mere podrške koje obuhvataju koordinaciju međusektorskih usluga koje već postoje u sistemima obrazovanja, socijalne i zdravstvene zaštite, a obezbeđuju prevazilaženje fizičkih, komunikacijskih i socijalnih prepreka unutar obrazovnih ustanova i zajednice. Međusektorske timove ne treba poistovećivati sa drugim timovima koji postoje na lokalnom nivou a imaju za cilj podršku osetljivim grupama i timovima za dodatnu podršku deci, učenicima i porodici na lokalnom nivou. Dodatna podrška obezbeđuje se, bez diskriminacije po bilo kom osnovu, svakom detetu i porodici u cilju uključivanja i napredovanja u obrazovanju.

Cilj:	**Unapređena efikasnost dodatne podrške porodicama i deci kroz uspostavljanje lokalnih međusektorskih timova u nadležnosti jedinica lokalnih samouprava**			
Specifični cilj 1:	Unapređene lokalne politike i mehanizmi za podršku porodicama i deci na osnovu dokaza i podataka			
Aktivnost	**Ciljna grupa[6]**	**Nosioci aktivnosti**	**Rizici**	**Nivo prioriteta (niski, srednji, visoki)**
Osnivanje lokalnog Međusektorskog tima za koordinaciju sprovođenja dodatnih mera podrške porodicama i deci (u daljem tekstu: Međusektorski tim).	Jedinica lokalne samouprave Školska uprava Obrazovno vaspitne ustanove[7] Dom zdravlja Centar za socijalni rad Organizacije civilnog društva Lokalni savet roditelja i relevatne institucije na lokalnom nivou (IRK[8], kancelarija za mlade, mobilni tim za inkluziju Roma, kancelarija za romska pitanja i sl.)	Jedinica lokalne samouprave	Neodazivanje predstavnika institucija, organizacija, ustanova za uključivanje u rad Međusektorkog tima.	Visoki
Izrada i usvajanje internih dokumenata o radu Međusektorskog tima (poslovnik, godišnji plan rada, predlog budžeta itd.)	Međusektorski tim	Međusektorski tim	Odlaganje donošenja internih dokumenata o radu Međusektorskog tima.	Srednji

[6] Pod terminom ciljna grupa ne misli se na krajnje korisnike (porodice i decu) već na koga se odnosi odnosno ko su učesnici konkretne aktivnosti.
[7] Pod terminom obrazovno-vaspitne ustanove misli se na ustanove predškolskog vaspitanja i obrazovanja, ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja.
[8] Interresorna komisija za procenu potreba za pružanjem dodatne obrazovne, zdravstvene ili socijalne podrške detetu i učeniku.

Usvajanje godišnjeg plana rada Međusektorskog tima sa planom budžeta od strane Skupštine jedinice lokalne samouprave	Jedinica lokalne samouprave	Jedinica lokalne samouprave	Neusklađenost usvajanja godišnjeg plana rada Međusektorskog tima od strane jedinice lokalne samouprave sa planiranjem i usvajanjem budžeta.	Visoki
Koordinacija izveštavanja lokalnih organizacija i institucija u oblasti podrške deci i porodicama i praćenje aktivnosti u cilju davanja preporuka za unapređenje sprovođenja postojećih i donošenje novih dodatnih mera podrške za porodice i decu	Školska uprava Obrazovno vaspitne ustanove[9] Dom zdravlja Centar za socijalni rad Organizacije civilnog društva Lokalni savet roditelja i relevatne institucije na lokalnom nivou (IRK[10], kancelarija za mlade, mobilni tim za inkluziju Roma, kancelarija za romska pitanja i sl.)	Jedinica lokalne samouprave Međusektorski tim	Nedostatak istraživačko analitičkih kapaciteta za praćenje i izveštavanje. Nekontinuirano izveštavanje o stanju i sprovedenim aktivnostima.	Srednji
Specifični cilj 2:	Unapređeni kapaciteti na lokalnom nivou za prikupljanje i analizu podatka i dokaza bitnih za podršku porodicama i deci			
Jačanje kompetencija članova Međusektorskog tima	Međusektorski tim	Realizatori programa obuke	Nepostojanje finansijskih resursa za sprovođenje programa obuka.	Srednji

[9] Pod terminom obrazovno-vaspitne ustanove misli se na ustanove predškolskog vaspitanja i obrazovanja, ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja.

[10] Interresorna komisija za procenu potreba za pružanjem dodatne obrazovne, zdravstvene ili socijalne podrške detetu i učeniku.

Kreiranje baza zajedničkih podataka i uvezivanje postojećih	Međusektorski tim i sve druge organizacije i institucije sa nivoa lokalne samouprave koje pružaju dodatnu podršku porodicama i decu Jedinica lokalne samouprave	Međusektorski tim	Nedostatak IT podrške Nekompatibilnost baza podataka	Visoki
Sprovođenje analize stanja i potreba za dodatnom podrškom porodicama i deci koja postoji na lokalnom nivou	Međusektorski tim i organizacije i institucije sa nivoa lokalne samouprave koje pružaju dodatnu podršku porodicama i decu	Međusektorski tim	Nedostatak istraživačko analitičkih kapaciteta za izradu analize. Nedostatak pouzdanih podataka za objektivnu procenu stanja.	Niski
Uključivanje Međusektorskog tima u kreiranje lokalnih politika koje se odnose na podršku porodicama i deci	Međusektorski tim	Jedinica lokalne samouprave	Nedostatak iskustva pojedinih članova Međusektorskog tima u procesu kreiranja lokalnih politika	Srednji
Donošenje novih dodatnih mera podrške za porodice i decu	Jedinica lokalne samouprave	Međusektorski tim	Nedostatak kapaciteta jedinice lokalne samouprave i pojedinačnih institucija i organizacija za primenu preporuka Međusektorskog tima	Srednji
Specifični cilj 3:	Osigurana transparentnost i efikasnost rada međusektorskog tima za koordinaciju sprovođenja dodatne podrške porodicama i deci			

Izrada plana integriteta Međusektorskog tima	Međusektorski tim	Međusektorski tim	Manjak kapaciteta članova Međusektorskog tima za prepoznavanje rizika po integritet rada Međusektorskog tima i realizaciju politika	Srednji
Izrada godišnjeg izveštaja o radu Međusektorskog tima	Međusektorski tim	Međusektorski tim	Neuvremenjenost izrade izveštaja o radu.	Srednji
Usvajanje godišnjeg izveštaja o radu Međusektorskog tima od strane Skupštine jedinice lokalne samouprave	Međusektorski tim Jedinica lokalne samouprave	Međusektorski tim Jedinica lokalne samouprave	Odlaganje sednice Skupštine JLS sa tačkom dnevnog reda usvajanja izveštaja	Srednji
Informisanje javnosti i promovisanje rada Međusektorskog tima i primera dobre prakse u pružanju dodatne podrške porodicama i deci	Stručna i opšta javnost	Međusektorski tim Nacionalna platforma ARISE projekta	Nedostatak kapaciteta Međusektorskog tima za aktivnosti promocije i informisanja stručne i opšte javnosti.	Visoki

Tabela 2. Aktivnosti Mape puta

Opšti cilj:	**Unapređena efikasnost dodatne podrške[11] porodicama i deci kroz uspostavljanje lokalnih međusektorskih timova u nadležnosti jedinica lokalnih samouprava**			
Specifičan cilj 1:	Unapređene lokalne politike i mehanizmi za podršku porodicama i deci na osnovu dokaza i podataka			
Aktivnost 1.1.	Osnivanje lokalnog međusektorskog tima za koordinaciju sprovođenja dodatnih mera podrške porodicama i deci (u daljem tekstu: Međusektorski tim)			
Nosioci aktivnosti	**Partneri**	**Zadaci**	**Rezultati**	**Strategija za smanjivanje uticaja rizika**
Predstavnici JLS (sektor(i) u čijoj nadležnosti se nalaze obrazovanje, socijalna zaštita, zdravstvena zaštita)	Školska uprava Obrazovno vaspitne ustanove[12] Dom zdravlja Centar za socijalni rad Organizacije civilnog društva Lokalni savet roditelja i druge institucije na lokalnom nivou (IRK, kancelarija za mlade, mobilni tim za inkluziju Roma, kancelarija za romska pitanja i sl.)	Identifikacija institucija, ustanova, organizacija na lokalnom nivou koji bi bili članovi Međusektorskog tima i upućivanje poziva identifikovanim akterima za delegiranje članova.	Identifikovane institucije, ustanove, organizacije koji će biti članovi Međusektorskog tima. Delegirani članovi Međusektorskog tima iz identifikovanih institucija, ustanova i organizacija.	Akcije zagovaranja osnivanja međusektorskog tima Upoznavanje aktera na lokalnom nivou sa važnošću međusektorske saradnje u oblasti pružanja dodatne podrške porodicama i deci.

[12] Pod terminom obrazovno-vaspitne ustanove misli se na ustanove predškolskog vaspitanja i obrazovanja, ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja.

Pravni tim JLS, predstavnici JLS (sektori u čijoj nadležnosti se nalazi obrazovanje, socijalna zaštita, zdravstvena zaštita) i gradonačelnik ili predsednik opštine	Nacionalna platforma ARISE projekta Nadležni organi jedinice lokalne samouprave	Izrada i donošenje Rešenja o formiranju Međusektorskog tima i imenovanje predsednika, potpredsednika i članova.	Doneto Rešenje o formiranju međusektorskog tima i imenovanje predsednika, potpredsednika i članova.	Upoznavanje aktera na lokalnom nivou sa ciljevima i delokrugom rada Međusektorskog tima.
Aktivnost 1.2.	Izrada i usvajanje internih dokumenata o radu Međusektorskog tima (poslovnik, godišnji plan rada, predlog budžeta itd.)			
Nosioci aktivnosti	**Partneri**	**Zadaci**	**Rezultati**	**Strategija za smanjivanje uticaja rizika**
Članovi Međusektorskog tima Pravna podrška JLS Druga međusektorska tela iz različitih jedinica lokalnih samouprava	Nacionalna platforma ARISE projekta	Izrada Poslovnika o radu Međusektorskog tima u kome su definisani predmet, delokrug rada, sastav, prava i obaveze članova, organizacija rada, transparentnost rada, sredstva za rad i druge relevantne teme za rad Međusektorskog tima.	Finalna verzija Poslovnika o radu.	Definisanje roka za donošenje Poslovnika o radu u rešenju o obrazovanju Međusektorskog tima.
Predsednik Međusektorskog tima	Članovi Međusektorskog tima	Usvajanje Poslovnika o radu.	Usvojen Poslovnik o radu.	
Članovi Međusektorskog tima Predsednik Međusektorskog tima	Druge relevantne organizacije i institucije na lokalnom nivou koje nisu u članstvu Međusektorskog tima	Definisanje prioritetnih oblasti rada međusektorskog tima i usvajanje Godišnjeg plana rada	Usvojen Godišnji plan rada od strane Međusektorskog tima	Definisanje roka za donošenje godišnjeg plana rada u Poslovniku o radu Međusektorskog tima.

Članovi Međusektorskog tima	Finansijska sužba JLS	Izrada Predloga plana budžeta Međusektorskog tima	Definisani troškovi rada Međusektorskog tima na godišnjem nivou. Izrađen predlog budžeta za rad Međusektorskog tima.	Definisanje roka za donošenje predloga plana budžeta u Poslovniku o radu Međusektorskog tima.
Aktivnost 1.3.	Usvajanje godišnjeg plana rada Međusektorskog tima sa planom budžeta od strane Skupštine jedinice lokalne samouprave			
Članovi Skupštine jedinice lokalne samouprave	Međusektorski tim	Usvajanje godišnjeg plana rada međusektorskog tima sa planom budžeta od strane Skupštine jedinice lokalne samouprave.	Usvojen godišnji plan rada Međusektorskog tima sa planom budžeta.	Upoznavanje članova Skupštine jedinice lokalne samouprave o važnosti rada Međusektorskog tima. Vremensko usklađivanje donošenja godišnjeg plana rada sa održavanjem Skupštine.
Aktivnost 1.4.	Koordinacija izveštavanja lokalnih organizacija i institucija u oblasti podrške deci i porodicama i praćenje aktivnosti u cilju davanja preporuka za unapređenje sprovođenja postojećih i donošenje novih dodatnih mera podrške za porodice i decu			
Skupština jedinice lokalne samouprave	Međusektorski tim	Usklađivanje rokova za izveštavanje organizacija i institucija na lokalnom nivou i donošenje Odluke o dinamici izveštavanja o merama u oblasti podrške porodicama i deci	Usvojena Odluka o dinamici izveštavanja o merama u oblasti podrške porodicama i deci	Upoznavanje članova Skupštine jedinice lokalne samouprave o važnosti redovnog i objektivnog izveštavanja u cilju izrade relevantih preporuka za unapređenje.
Specifičan cilj 2:	Unapređeni kapaciteti na lokalnom nivou za prikupljanje i analizu podatka i dokaza bitnih za podršku porodicama i deci			
Aktivnost 2.1.	Jačanje kompetencija članova Međusektorskog tima			

Nosioci aktivnosti	Partneri	Zadaci	Rezultati	Strategija za smanjivanje uticaja rizika
Članovi međusektorskog tima	Nacionalna platforma ARISE projekta	Identifikacija oblasti u kojima je potrebno jačanje kompetencija kroz proces samovrednovanja.	Identifikovane oblasti u kojima je potrebno jačanje kompetencija.	Planiranje finansijskih resursa u predlogu budžeta u sklopu godišnjeg plana rada Međusektorskog tima.
Nadležna služba jedinice lokalne samouprave	Međusektorski tim	Sprovođenje procedure javne nabavke za odabir programa obuke i realizatora obuke.	Izabrani programi i realizatori obuke.	
Realizatori obuka	JLS	Sprovođenje aktivnosti jačanja kompetencija članova međusektorskog tima u identifikovanim oblastima.	Unapređene kompetencije članova Međusektorskog tima u identifikovanim oblastima.	
Članovi Međusektorskog tima	Međusektorski timovi iz drugih lokalnih samouprava Nacionalna platforma ARISE projekta	Horizontalna razmena sa međusektorskim timovima iz drugih lokalnih samouprava.	Razmenjena iskustva i prakse u radu međusektorskih timova	
Aktivnost 2.2.	Kreiranje baza zajedničkih podataka i uvezivanje postojećih			
Noioci aktivnosti	**Partneri**	**Zadaci**	**Rezultati**	**Strategija za smanjivanje uticaja rizika**
Članovi Međusektorskog tima	Nacionalna platforma ARISE projekta Saradnici iz institucija i organizacija koje su u članstvu Međusektorskog tima	Analiza dostupnih podataka na lokalu i prikupljanje dodatnih podataka u slučaju nepotpunih izveštaja relevantih institucija.	Objedninjeni podaci iz relevantih insituticja i organizacija dostupni za analizu.	Definisanje procedure za praćenje i izveštavanje o sprovođenju aktivnosti vezanih za pružanje dodatne podrške porodicama i deci.

Članovi Međusektorskog tima	Nacionalna platforma ARISE projekta Saradnici iz institucija i organizacija koje su u članstvu Međusektorskog tima	Uspostavljanje baze podataka	Na nivou JLS postoji objedinjena baza podtaka koja sadrži izveštaje i druge podatke relevatne za donošenje preporuka za realizaciju mera podrške porodicama i deci	Planiranje aktivnosti za praćenje i izveštavanje u godišnjem planu rada Međusektorskog tima. Jačanje istraživačko analitičkih kapaciteta članova Međusektorskog tima.
Aktivnost 2.3.	Sprovođenje analize stanja i potreba za dodatnom podrškom porodicama i deci koja postoji na lokalnom nivou			
Resursi	**Partneri**	**Zadaci**	**Rezultati**	**Strategija za smanjivanje uticaja rizika**
Članovi Međusektorskog tima	Saradnici iz institucija i organizacija koje su u članstvu Međusektorskog tima	Organizacija sastanaka Međusektorskog tima u cilju vrednovanja sprovođenja aktivnosti i davanja preporuka za unapređivanje sprovođenja postojećih i donošenje novih dodatnih mera podrške za porodice i decu.	Izrađeni zapisnici o vrednovanju sprovođenja aktivnosti i preporukama. Identifikovane oblasti za unapređenje pružanja dodatne podrške.	Identifikovanje lokalnih resursa (materijalnih, ljudskih, itd.) u cilju prevazilaženja nedostajućih kapaciteta institucija i organizacija u članstvu Među sektorskog tima.
Članovi Međusektorskog tima	Nacionalna platforma ARISE projekta	Izrada predloga preporuka za unapređenje sprovođenja postojećih i donošenje novih dodatnih mera podrške za porodice i decu.	Usvojen predlog preporuka za unapređenje sprovođenja postojećih i donošenje novih dodatnih mera podrške za porodice i decu u identifikovanim oblastima.	

Članovi Međusektorskog tima	Nacionalna platforma ARISE projekta	Analiza aktera na lokalnom nivou koji nisu u članstvu Međusektorskog tima koji bi se uključili u sprovođenje aktivnosti dodatne podrške.	Identifikovani akteri na lokalnom nivou koji nisu u članstvu Međusektorskog tima koji bi se uključili u sprovođenje aktivnosti dodatne podrške u	
Aktivnost 2.4.	Uključivanje Međusektorskog tima u kreiranje lokalnih politika koje se odnose na podršku porodicama i deci			
Nosioci aktivnosti	**Partneri**	**Zadaci**	**Rezultati**	**Strategija za smanjivanje uticaja rizika**
Jedinica lokalne samouprave	Međusektorski tim	Upućivanje poziva za uključivanje Međusektorskog tima u rad radnih grupa za izradu dokumenata lokalnih politika.	Međusektorski tim prepoznat od stane JLS kao relevantno telo za davanje doprinosa radu radnih grupa.	Unapređivanje kompetencija članova Međusektorskog tima u oblasti kreiranja lokalnih politika na osnovu dokaza i podataka.
Članovi Međusektorskog tima	Radne grupe na nivou JLS	Učestvovanje Međusektorskog tima u radu radnih grupa koje kreiraju lokalne politike.	Članovi Međusektorske grupe aktivno učestvuju u radu radnih grupa i šalje svoje predloge i inicijative za izradu dokumenata lokalnih politika.	
Aktivnost 2.5.	Donošenje novih dodatnih mera podrške za porodice i decu			
Nadležne služe JLS	Radne grupe na nivou JLS Nacionalna platforma ARISE projekta	Razmatranje izvodljivosti preporuka Međusektorskog tima Usvajanje preporuka od strane nadležnih službi JLS	U lokalne politike su integrisane nove mere ili unapređene politike u oblasti podrške porodicama i deci.	Akcije zagovaranja na lokalnom nivou Podrška JLS u izradi procene izvodivosti pojedinih mera

Specifični cilj 3:	Osigurana je transparentnost i efikasnost rada Međusektorskog tima za koordinaciju sprovođenja dodatne podrške porodicama i deci			
Aktivnost 3.1.	Izrada plana integriteta Međusektorskog tima			
Nosioci aktivnosti	**Partneri**	**Zadaci**	**Rezultati**	**Strategija za smanjivanje uticaja rizika**
Članovi Međusektorskog tima Pravni tim JLS	Nacionalna platforma ARISE projekta	Definisane oblasti rizika od narušavanja integriteta u oblasti realizacije politka podrške porodicama i deci	Izrađen plan integriteta Međusektorskog tima	Obuke o etici i integritetu
Aktivnost 3.2.	Izrada godišnjih izveštaja o radu Međusektorskog tima			
Resursi	**Partneri**	**Zadaci**	**Rezultati**	**Strategija za smanjivanje uticaja rizika**
Članovi Međusektorskog tima	Obrazovno-vaspitne ustanove, CSR, DZ, JLS	Prikupljanje podataka o ispunjenosti planiranih aktivnosti prema Godišnjem planu rada.	Prikupljeni podaci koji su relevantni za pisanje izveštaja (npr. izveštaji iz škola, CSR, DZ i sl.)	Definisanje roka za donošenje godišnjeg izveštaja o radu u Poslovniku o radu Međusektorskog tima.
Članovi Međusektorskog tima	N/P	Izrada godišnjeg izveštaja o radu.	Izrađen godišnji izveštaj o radu Međusektorskog tima.	
Aktivnost 3.3.	Usvajanje godišnjih izveštaja o radu Međusektorskog tima od strane Skupštine jedinice lokalne samouprave			
Resursi	**Partneri**	**Zadaci**	**Rezultati**	**Strategija za smanjivanje uticaja rizika**
Članovi međusektorskog tima	Jedinica lokalne samouprave	Predstavljanje godišnjih izveštaja o radu Međusektorskog tima na	Članovi Skupštine JLS upoznati sa radom Međusektorskog tima.	Objavljivanje nacrta godišnjeg izveštaja o radu Međusektorskog

		sednici Skupštine jedinice lokalne samouprave.		tima na dostupnim onlajn platformama.
Članovi međusektorskog tima	Jedinica lokalne samouprave	Usvajanje izveštaja od strane Skupštine JLS.	Usvojeni godišnji izveštaji o radu Međusektorskog tima.	
Aktivnost 3.4.	Informisanje javnosti i promovisanje rada Međusektorskog tima i primera dobre prakse u pružanju dodatne podrške porodicama i deci			
Resursi	**Partneri**	**Zadaci**	**Rezultati**	**Strategija za smanjivanje uticaja rizika**
Članovi međusektorskog tima	JLS, škole, OCD, ministarstva, donatorske organizacije	Prezentovanje rezultata rada Međusektorskog tima stručnoj i opštoj javnosti (okrugli stolovi, tribine, sastanci itd.)	Ustanove, institucije, organizacije, građani i građanke na lokalnom nivou su upoznati sa radom Međusektorskog tima.	Obuka članova Međusektorskog tima na temu komunikacije sa javnošđu. Određivanje osobe(a) u Međusektorskom timu koje će raditi na pripremi materijala za informisanje o radu Međusektorskog tima i komunikaciju sa medijima.
Članovi međusektorskog tima	JLS, škole, OCD, ministarstva, donatorske organizacije	Informisanje stručne i opšte javnosti o aktivnostima Međusektorskog tima putem onlajn platformi	Informisana javnost o aktivnostima Međusektorskog tima, uključujući predstavljanje primera dobre prakse	
Članovi međusektorskog tima	Mediji	Saradnja sa medijima u cilju promocije primera dobre prakse u pružanju dodatne podrške porodicama i deci		

Finansira
Evropska unija

Network of Education Policy Centers

Centar za obrazovne politike
Centre for Education Policy